Huyện ủy Tân Sơn, tỉnh Phú Thọ lãnh đạo phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn

NGUYỄN XUÂN TOẢN
UBND huyện Tân Sơn, tỉnh Phú Thọ
Email: ngxuantoan.tnmt@gmail.com

CHU THỊ KIM THU
Trung tâm Bồi dưỡng Chính trị huyện Thanh Ba, tỉnh Phú Thọ; Email: kimthu109@gmail.com

Tóm tắt: *Trong những năm qua, dưới sự quan tâm lãnh đạo Huyện ủy, người có uy tín trên địa bàn huyện Tân Sơn, tỉnh Phú Thọ đã thể hiện được vị trí, vai trò hết sức to lớn, là cầu nối giữa Đảng, chính quyền với nhân dân, là lực lượng nòng cốt trong các phong trào thi đua yêu nước. Tuy nhiên, việc lãnh đạo phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện của Huyện ủy Tân Sơn vẫn còn tồn tại một số hạn chế. Trên cơ sở phân tích thực trạng Huyện ủy Tân Sơn lãnh đạo phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số, bài viết đề xuất một số giải pháp cơ bản giúp tăng cường hiệu quả lãnh đạo của Huyện ủy Tân Sơn đối với công tác này.*

Từ khóa: *người có uy tín; phát huy vai trò; Huyện ủy Tân Sơn; Phú Thọ.*

Tân Sơn là huyện miền núi thuộc tỉnh Phú Thọ, với đặc thù có đông đồng bào dân tộc thiểu số Mường, Dao, Mông, Thái sinh sống (chiếm tới 83,5% dân số toàn huyện). Xuất phát từ truyền thống lịch sử xây dựng, bảo vệ, phát triển làng bản, phong tục tập quán và thực tiễn của đời sống xã hội, người có uy tín đã và đang được xem là linh hồn, là trụ cột trong đời sống của cộng đồng các dân tộc thiểu số huyện Tân Sơn. Họ là những người tiêu biểu, gương mẫu, được đồng bào tín nhiệm, có vị thế và am hiểu kiến thức xã hội, có khả năng tác động, chi phối hoặc tập hợp được đồng bào các dân tộc thiểu số bằng lời nói, hành động hoặc bằng những quy ước của phong tục, tập quán dân tộc. Xác định và nhận thức rõ người có uy tín là cầu nối giữa Đảng, chính quyền với nhân dân, là lực lượng nòng cốt trong các phong trào thi đua yêu nước, trong những năm qua, Huyện ủy Tân Sơn luôn đặc biệt quan tâm tới việc lãnh đạo phát huy vai trò của người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số.

Trên cơ sở chủ trương, nghị quyết của Đảng, Nhà nước và của tỉnh Phú Thọ, từ năm 2012 đến nay, trong các nhiệm kỳ Đại hội, Huyện ủy Tân Sơn đều ban hành nghị quyết, chỉ thị, kế hoạch chuyên đề về phát huy vai trò của người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn để lãnh đạo, chỉ đạo các tổ chức cơ sở đảng trực thuộc, chính quyền các cấp huyện, xã triển khai thực hiện[1]. Lãnh đạo Uỷ ban nhân dân huyện, Ủy ban nhân dân các xã đã thực hiện nghiêm quy định, chế độ, chính sách và các giải pháp để phát huy vai trò của người có uy tín, chỉ đạo công khai, minh bạch trong việc rà soát, bầu chọn người có uy tín, đảm bảo các trình tự, tiêu chí quy định. Kết quả, từ năm 2012 đến nay, Ủy ban nhân dân huyện Tân Sơn đã trình UBND tỉnh Phú Thọ phê duyệt công nhận 1.716 lượt người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số, trong đó, năm 2022 là 163 người[2].

Bên cạnh đó, Huyện ủy Tân Sơn đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo HĐND huyện, UBND huyện, các ban, ngành, đoàn thể huyện tích cực phối hợp thực hiện nhiệm vụ phát huy vai trò của người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn. Huyện ủy chỉ đạo UBND huyện duy trì tổ chức các Hội nghị gặp mặt, biểu dương, khen thưởng, tham quan học tập kinh nghiệm cho đội ngũ người có uy tín hàng năm, kịp thời cung cấp thông tin cho người có uy tín về chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, tình hình thời sự chính trị, kinh tế - xã hội trên

địa bàn huyện, các âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch và các phần tử xấu lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo chống phá cách mạng. Lãnh đạo các cấp tạo điều kiện cho người có uy tín phản ánh những tâm tư, nguyện vọng chính đáng của nhân dân, tham gia góp ý xây dựng các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, đặc biệt là các chủ trương, chính sách liên quan đến dân tộc, tôn giáo. Huyện ủy cũng chú trọng chỉ đạo tăng cường bồi dưỡng, nâng cao kiến thức, kỹ năng cho đội ngũ những người có uy tín thông qua sinh hoạt chính trị chuyên đề của các tổ chức cơ sở Đảng ở xã và khu dân cư, giúp những người có uy tín trên địa bàn huyện nâng cao nhận thức, hiểu rõ hơn về vai trò, trách nhiệm của mình, từ đó, động viên, dẫn dắt gia đình, người thân, nhân dân nơi cư trú thực hiện tốt các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước, phát triển kinh tế - xã hội, giữ gìn an ninh quốc phòng tại địa phương.

Huyện ủy Tân Sơn cũng tích cực lãnh đạo, chỉ đạo các cấp ủy Đảng trực thuộc và chính quyền tiếp tục đẩy mạnh thực hiện chủ trương "nhất thể hóa" bí thư chi bộ, trưởng khu dân cư, trưởng ban công tác mặt trận, chi hội trưởng các đoàn thể với người có uy tín để vừa bảo đảm vai trò lãnh đạo của Đảng, vừa gia tăng vị thế của người có uy tín. Đồng thời, quan tâm trẻ hóa đội ngũ người có uy tín, phát hiện những nhân tố trẻ tích cực, sản xuất và kinh doanh giỏi, có khả năng vận động, dẫn dắt cộng đồng, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Nhờ sự quan tâm lãnh đạo của Huyện ủy cùng sự tham gia của cả hệ thống chính trị, trong những năm qua, người có uy tín trên địa bàn huyện Tân Sơn đã thể hiện được vị trí, vai trò hết sức to lớn, là cầu nối giữa Đảng, chính quyền với nhân dân, là lực lượng nòng cốt trong các phong trào thi đua yêu nước. Bằng sự gương mẫu, đi đầu, những người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện đã tích cực tuyên truyền, vận động nhân dân chấp hành chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước, hăng hái thi đua lao động sản xuất, phát triển kinh tế, xây dựng nông thôn mới; tích cực đấu tranh với tiêu cực, tệ nạn xã hội, xoá bỏ các tập tục lạc hậu, mê tín dị đoan; tích cực tham gia các phong trào giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Đặc biệt, trong giai đoạn 2020-2021, khi đại dịch Covid-19 bùng phát, bằng trách nhiệm và uy tín của mình, những người có uy tín đã phát huy vai trò hạt nhân "nòng cốt", hỗ trợ lực lượng chức năng đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động, giám sát người dân thực hiện hiệu quả công tác phòng, chống dịch dịch Covid-19.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác lãnh đạo phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn của Huyện ủy Tân Sơn vẫn còn tồn tại một số hạn chế. Một số cấp ủy, chính quyền địa phương chưa nhận thức một cách sâu sắc, đầy đủ, toàn diện về vai trò cũng như tầm quan trọng của người có uy tín, nên chưa quan tâm chỉ đạo, phân công quản lý, vận động và bố trí nguồn kinh phí tương xứng để triển khai thực hiện công tác này. Huyện ủy vẫn chưa quy định rõ nhiệm vụ, quyền hạn của người có uy tín và mối quan hệ cộng tác trong thực hiện nhiệm vụ được giao giữa người có uy tín với cấp ủy, chính quyền, các tổ chức đoàn thể ở địa phương. Nội dung, hình thức vận động, phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số ở một số nơi còn thiếu linh hoạt, chung chung và chưa được tiến hành thường xuyên. Sự phối hợp giữa các cơ quan chức năng liên quan trong thực hiện nhiệm vụ phát huy vai trò của người có uy tín chưa thường xuyên nên hiệu quả chưa cao. Một bộ phận người có uy tín tuổi cao, sức khỏe không bảo đảm, trình độ học vấn hạn chế, ảnh hưởng nhất định đến việc tiếp thu, nghiên cứu một cách hệ thống các chủ trương, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước cũng như khả năng tiếp cận thông tin, công nghệ, kỹ thuật mới, dẫn đến giảm hiệu quả trong quá trình thực hiện vai trò người có uy tín tại địa phương.

2. Để tăng cường lãnh đạo phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện Tân Sơn, huyện ủy cần chú trọng thực hiện đồng bộ một số giải pháp cơ bản sau:

Một là, nâng cao nhận thức cho các cấp ủy

đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức đoàn thể chính trị - xã hội trên địa bàn huyện về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số.

Người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số là lực lượng có mối liên hệ chặt chẽ và ảnh hưởng lớn tới sự phát triển cộng đồng dân cư trong vùng dân tộc; là chỗ dựa quan trọng của cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị. Họ chính là nhân tố giữ vai trò quan trọng, góp phần thực hiện thắng lợi các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng - an ninh, giữ gìn khối đại đoàn kết dân tộc. Vì vậy, trong công tác tuyên truyền, vận động, thuyết phục đồng bào, nếu cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị xã hội và cơ quan công tác dân tộc "tranh thủ" được lực lượng này thì hiệu quả công tác sẽ cao hơn và ngược lại. Do vậy, cần thống nhất nhận thức của cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và đoàn thể chính trị các cấp trên địa bàn huyện về vị trí, vai trò của người có uy tín, từ đó, coi việc quan tâm, chăm lo, phát huy vai trò của người có uy tín là nhiệm vụ quan trọng, phải lãnh đạo, chỉ đạo thường xuyên; là một trong những "nhiệm vụ đặc biệt" trong công tác cán bộ.

Thứ hai, tăng cường công tác phối hợp giữa các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương và người có uy tín trong việc lãnh đạo, chỉ đạo, tuyên truyền, vận động đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, an ninh, quốc phòng.

Huyện ủy cần lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng quy định cụ thể về nhiệm vụ, quyền hạn của người có uy tín và mối quan hệ phối hợp trong thực hiện nhiệm vụ được giao giữa người có uy tín với cấp ủy, chính quyền, các tổ chức đoàn thể ở địa phương. Để giúp nâng cao vai trò, vị thế và hiệu quả hoạt động của người có uy tín, mở rộng khối đại đoàn kết dân tộc, cần cơ cấu họ tham gia vào Mặt trận Tổ quốc, ban chấp hành đoàn thể chính trị các cấp, nhất là ở cấp cơ sở; giới thiệu những người thật sự tiêu biểu tham gia vào đại biểu hội đồng nhân dân các cấp, các ban tư vấn, tổ tư vấn của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc các cấp; bố trí, giới thiệu người có uy tín vào các tổ chức truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số, các tổ hòa giải… Trên cơ sở đó, giao nhiệm vụ để phát huy vai trò của từng người có uy tín trong từng lĩnh vực cụ thể.

Tăng cường "nhất thể hóa" bí thư chi bộ, trưởng, thôn bản, trưởng ban công tác Mặt trận, chi hội trưởng các đoàn thể chính trị với người có uy tín. Việc này không chỉ giúp bảo đảm vai trò lãnh đạo của tổ chức đảng, mà còn làm gia tăng vị thế của người có uy tín. Đồng thời, ở vị trí như vậy, người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số sẽ được hưởng phụ cấp trách nhiệm cho các chức danh bí thư, trưởng thôn, trưởng ban công tác mặt trận… giúp chia sẻ phần nào các công tác phí (chi phí đi lại, điện thoại…) mà họ phải tự bỏ ra; tạo thêm động lực để họ hoàn thành tốt nhiệm vụ.

Thứ ba, chú trọng bồi dưỡng kiến thức và nâng cao năng lực cho người có uy tín; ngăn chặn, phòng ngừa và đấu tranh chống các hoạt động lôi kéo, kích động người có uy tín tham gia hoạt động chống đối chính quyền của thế lực thù địch.

Huyện ủy cần thường xuyên lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức cho người có uy tín tham gia các lớp học tập, bồi dưỡng kiến thức về quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; cập nhật tình hình và nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương; tập huấn trang bị kiến thức pháp luật, quốc phòng, an ninh; tham quan học tập kinh nghiệm các địa phương khác… Cần trang bị cho người có uy tín cả về kiến thức, kỹ năng và lập trường chính trị vững vàng để họ có thể nhận diện và tham gia đấu tranh với các âm mưu, thủ đoạn, các luận điệu sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch nhằm chống phá Đảng và Nhà nước.

Ủy ban nhân dân xã trên địa bàn huyện là nơi trực tiếp quản lý người có uy tín khi tổ chức các hội nghị tổng kết, hội nghị chuyên đề, phiên họp định kỳ cần mở rộng đối tượng tham dự đến người có uy tín để họ có thể kịp thời nắm bắt thông tin về nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng, an ninh ở địa phương; đồng thời phản ánh với cấp ủy, chính quyền địa phương những thông tin từ cộng đồng

thôn bản. Những đề nghị của người có uy tín, già làng, trưởng bản phải được cơ quan và người có trách nhiệm giải quyết nghiêm túc, thấu đáo.

Bên cạnh đó, cần chú trọng xu hướng "trẻ hóa" để tận dụng thế mạnh về sức khỏe, trình độ của người có uy tín trẻ tuổi, nhằm khắc phục một số hạn chế ở người có uy tín quá cao tuổi. Muốn vậy, cần sớm phát hiện những nhân tố trẻ, tích cực, có nhiệt huyết, có sự đổi mới tư duy trong sản xuất, kinh doanh, sáng tạo khởi nghiệp, khả năng hướng dẫn cộng đồng… Sau khi tìm được hạt nhân, cần có giải pháp đào tạo, bồi dưỡng cả về năng lực, đạo đức, thậm chí hỗ trợ tạo dựng uy tín cho những người tích cực và có khả năng nhưng còn bị hạn chế một số điều kiện nhất định, nhằm chuẩn bị nguồn nhân sự người có uy tín trong tương lai.

Thứ tư, tổ chức thực hiện tốt chế độ chính sách, khen thưởng, động viên đối với người có uy tín; kiến nghị đề xuất sửa đổi bổ sung những quy định chồng chéo, không phù hợp liên quan người có uy tín.

Huyện ủy cần tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện tốt chế độ chính sách đối với người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số, cụ thể như: Chế độ thăm hỏi, gặp gỡ, tặng quà người có uy tín khi lễ, tết; hỗ trợ vật chất khi ốm đau, gặp khó khăn, hoạn nạn. Hàng năm, quan tâm xét, khen thưởng đối với người có uy tín. Ngoài ra, cần kiến nghị các cơ quan Đảng, Nhà nước xây dựng cơ chế, chính sách phù hợp đối với người có uy tín. Làm tốt công tác này sẽ góp phần động viên, khuyến khích người có uy tín phấn khởi, tin tưởng, tích cực tham gia và hoàn thành tốt nhiệm vụ được cấp ủy, chính quyền giao.

Thứ năm, lãnh đạo đẩy mạnh đổi mới công tác vận động, phát huy vai trò người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số.

Để phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số, cần đổi mới nội dung, đa dạng, linh hoạt hình thức vận động. Hình thức và nội dung vận động, phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc phải linh hoạt, phù hợp với đặc điểm, yêu cầu, nhiệm vụ của từng ngành, lực lượng, điều kiện hoàn cảnh khác nhau của người có uy tín. Công tác phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số phải được đặt dưới sự chỉ đạo thống nhất và toàn diện của Huyện ủy và chính quyền địa phương, có sự phối hợp chặt chẽ của các ban, ngành chức năng, trong đó lực lượng công an, dân tộc, dân vận, mặt trận làm nòng cốt. Thường xuyên tập huấn, bồi dưỡng nâng cao trình độ lý luận chính trị, chuyên môn và nghiệp vụ dân vận cho cán bộ làm công tác vận động lực lượng quần chúng đặc biệt. Tăng cường hoạt động kiểm tra, đánh giá, sơ kết, tổng kết thực hiện công tác vận động, phát huy vai trò người có uy tín.

Trong những năm qua, mặc dù Huyện ủy Tân Sơn đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo phát huy vai trò của người có uy tín trong đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn, góp phần vào thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị của địa phương, tuy nhiên, việc lãnh đạo phát huy vai trò của người có uy tín vùng đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện của Huyện ủy Tân Sơn vẫn còn tồn tại một số hạn chế như đã nêu trên. Trong thời gian tới, để tiếp tục phát huy hiệu quả vai trò của người có uy tín trong vùng đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn, Huyện ủy Tân Sơn cần tiếp tục quan tâm, xác định đây là một trong những nhiệm vụ quan trọng của Đảng bộ huyện để lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện. Đồng thời, cần xác định rõ phương hướng, mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp lãnh đạo đối với công tác phát huy vai trò của người có uy tín trên địa bàn./.

(1) Nhiệm kỳ 2015-2020, Huyện ủy ban hành Nghị quyết chuyên đề số 04-NQ/HU ngày 10.8.2015 về phát huy vai trò của người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số trên địa bàn; Nhiệm kỳ 2020-2025, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Tân Sơn lần thứ IV năm 2022 đã xác định nhiệm vụ công tác dân tộc đó là *"…chú trọng phát huy vai trò già làng, trưởng bản, người có uy tín trong cộng đồng nhằm ổn định chính trị, phát triển kinh tế, xã hội..."*.

(2) Quyết định số 3371/QĐ-UBND ngày 24.12.2021 của UBND tỉnh Phú Thọ về việc phê duyệt kết quả rà soát người có uy tín trong đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn tỉnh Phú Thọ năm 2022.